

ภาวะผู้นำการเมืองของพระยาพลพลยศเสนา

นายเกษระ ศรีเจริญ



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

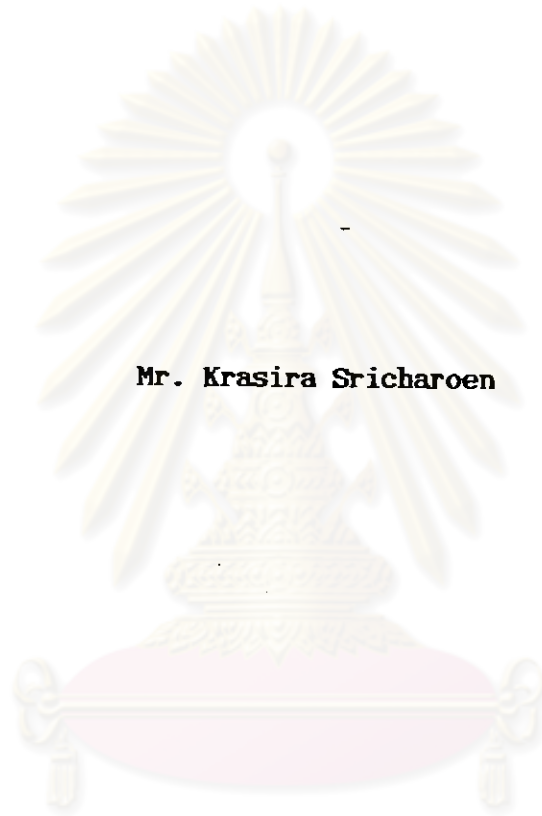
พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-822-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018400.117200143

POLITICAL LEADERSHIP OF PHRAYA PHAHON PHOLPHAYUHASENA



Mr. Krasira Sricharoen

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-822-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ภาวะผู้นำการเมืองของพระยาพลพลยุหเสนา

โดย

นายกษิระ ศรีเจริญ

ภาควิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต



.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

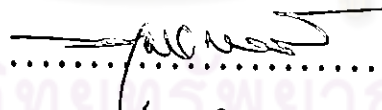
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์




.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ จรุญ สุภาพ)



.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์)



.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)



นายกิตระ ศรีเจริญ : ภาวะผู้นำการเมืองของพระยาพหลพลพยุหเสนา (POLITICAL LEADERSHIP OF PHRAYA PHAHON PHOLPHAYUHASENA) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.วิทยา ลูจรัตนารักษ์. 247 หน้า, ISBN 974-581-822-4

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงเหตุการณ์ผลงาน รวมทั้งการแก้ไขปัญหา ในทางการเมืองการปกครองของพระยาพหลพลพยุหเสนา ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีคนสำคัญของไทย

จากการศึกษาโดยวิธีสำรวจเอกสาร ผู้ศึกษาพบว่า พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นผู้นำ คนสำคัญของคณะราษฎร ซึ่งประกอบด้วยทหารบก ทหารเรือ และพลเรือน ที่ได้กระทำการยึดอำนาจ การปกครองประเทศเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบ ประชาธิปไตย และได้เป็นผู้นำของคณะราษฎรเข้าบริหารประเทศตลอดระยะเวลาเกือบ 6 ปี

ลักษณะเด่นของพระยาพหลพลพยุหเสนาในระหว่างการเป็นผู้นำก็คือ การที่เป็นผู้มี ความอาวุโส ชื่อสื่อยังพยายามสร้างความสำเร็จ ด้วยการประนีประนอมในหมู่คณะ เมื่อเกิดความขัดแย้ง ในทางการเมืองขึ้น ไม่ว่าจะจะเป็นบรรดาหมู่ผู้นำรัฐบาลด้วยกันหรือแม้กระทั่งกับกลุ่มฝ่ายตรงข้ามรัฐบาล ให้เกิดความสงบลงได้

พระยาพหลพลพิง เป็นผู้ที่มีความรู้ความฉลาดในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของไทย เป็นอย่างดี จึงได้รับการยกย่องและเชิดชูจากบรรดานักการเมืองในสมัยนั้นให้เป็นผู้นำทางการเมือง ของไทยตลอดนับตั้งแต่ที่ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีครั้งแรกในปี 2476 จนกระทั่งได้ยุติบทบาท ทางการเมืองของตนในปี 2481 ด้วยลักษณะการมีภาวะผู้นำดังกล่าว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ที่ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เขียนแผ่นเดียว

C230042 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD : LEADERSHIP/POLITICAL LEADER

KASIRA SRICHAROEN : POLITICAL LEADERSHIP OF PHRAYA PHAHON

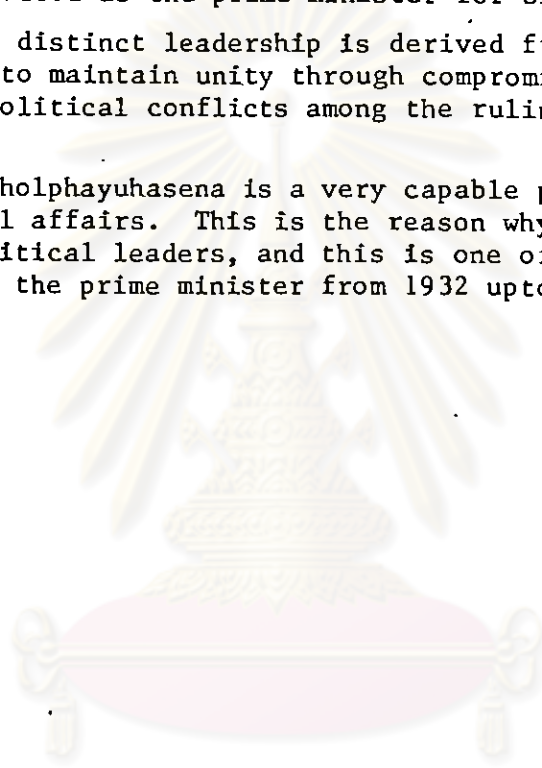
PHOLPHAYUHASENA. THESIS ASVISOR : ASSO.PROF. WITHAYA SUCHARITHARUGSE,
Ph.D. 247 pp. ISBN 974-581-822-4

This thesis aims at studying the events, consequences and political problem solving during Phraya Phahon Pholphayuhaseana's administration.

Documentary findings show that Phraya Phahon Pholphayuhaseana is crucial leader of the Khanarasadorn compromising army, navy and civil servants that dissolved the monarchy and constituted democratic political regime. Phraya Phahon acted as the prime minister for six years.

Phraya Phahon's distinct leadership is derived from his seniority, honesty and his attempt to maintain unity through compromise among members of the group whenever political conflicts among the ruling group and the opposite sides arise.

Phraya Phahon Pholphayuhaseana is a very capable person who knows how to conduct political affairs. This is the reason why he has always been praised by all political leaders, and this is one of the reason why he has been supported as the prime minister from 1932 upto 1938.



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต K. Kasira
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Withaya Sucharitharugse
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ย่อมไม่อาจสำเร็จขึ้นได้ หากผู้วิจัยไม่ได้รับความกรุณาเอื้อเฟื้อจากบุคคลที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้

ในเบื้องต้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.วิทยา สุจริตธนาวิทย์ ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และกรุณาสละเวลาให้โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย สมดังผู้วิจัยถือท่านเป็น "ครู" ที่ได้มอบด้วยความเมตตา ทั้งในด้านการให้คำแนะนำและตรวจแก้ข้อเขียนที่ผิดพลาดให้ถูกต้อง ขอกราบขอบพระคุณ ศ.จรรยา สุภาพ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความเมตตาและให้ข้อคิดมากมาย ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ ที่ใช้เวลาอันมีค่า และข้อเสนอแนะวิธีการอันเป็นประโยชน์ยิ่ง

ขอขอบคุณพี่อรุณ ดิทองอ่อน นักวิชาการพัฒนาชุมชน 5 กรมการพัฒนาชุมชน ผู้เป็นเสมือนพี่ผู้มีพระคุณ ให้กำลังใจในการเขียนวิทยานิพนธ์ในยามที่ผู้วิจัยท้อแท้ คุณพงศธร จันทร์แก้ว ที่ให้คำปรึกษา และเอื้อเฟื้อข้อมูลที่จำเป็น ในขณะที่ผู้วิจัยห่างไกลจากแหล่งวิชาการ และพยายามตั้งใจให้อยู่ในแวดวงนักรัฐศาสตร์ นิสังวน ธีระกุล บุคลากร 6 ฝ่ายอัตรากำลังและระบบงาน กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ได้ให้คำแนะนำในด้านการวิเคราะห์ และขัดเกลาให้การเขียนวิทยานิพนธ์อยู่ในเชิงของรัฐศาสตร์

พระคุณที่ต้องจารึกไว้ยิ่งย่นตลอดไปย่อมจะเป็นของคุณพ่อเกษร ศรีเจริญ และคุณแม่พรพรรณเพ็ญ ศรีเจริญ ที่สนับสนุนและส่งเสริมมาโดยตลอด แม้ท่านจะไม่ได้ร่ำเรียนมามากนัก แต่ก็เห็นความสำคัญของการศึกษา และหลักจริยธรรมซึ่งนำคนให้ตั้งงาม กำลังใจที่ได้รับจากน้อง ๆ ก็เป็นสิ่งที่คุณวิจัยระลึกถึงเสมอ

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณเจ้าหน้าที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่กรุณาสละเวลาและแรงกายในการประสานงานและอำนวยความสะดวกด้วยดีเสมอมา

กษิระ ศรีเจริญ

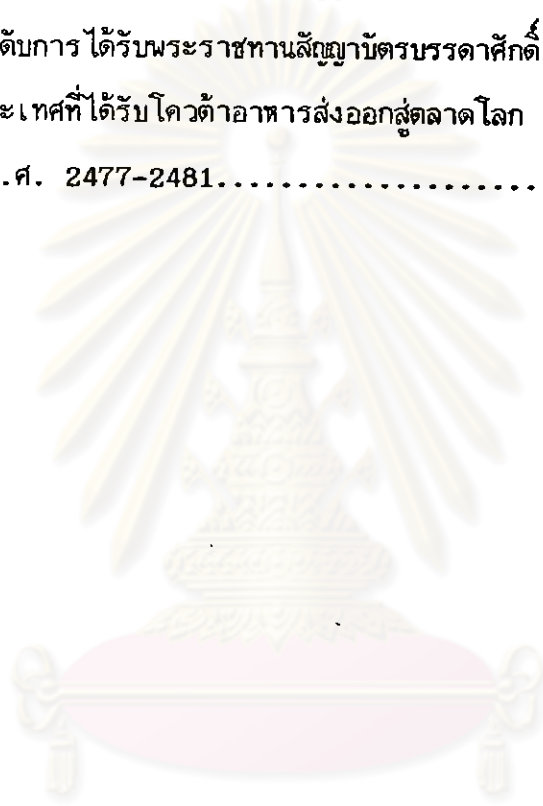
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ	1
สภาพและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
ขอบเขตในการศึกษา.....	7
สมมติฐานการศึกษา.....	8
วิธีการศึกษาวิจัย.....	9
การนำเสนอ.....	9
2. แนวความคิด ทฤษฎี และที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา.....	10
3. ประวัติและประสบการณ์ชีวิตของพระยานพลพยุหเสนา.....	34
ประวัติการศึกษา.....	35
ประวัติการรับราชการ.....	44
เกียรติประวัติที่ได้รับในชีวิตของพระยานพลพยุหเสนา.....	54
4. ภาวะผู้นำของพระยานพลพยุหเสนาก่อนดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี.....	58
- สถานการณ์ทางการเมืองของไทยก่อนปี พ.ศ. 2475 (รัชสมัยของรัชกาลที่ 5 และ 6).....	58

- การปฏิวัติ พ.ศ. 2475	65
- บทบาททางการเมืองของพระยาพหลพลพยุหเสนา กับการปฏิวัติ พ.ศ. 2475.....	85
- บทบาททางการเมืองของพระยาพหลพลพยุหเสนา ภายหลังการปฏิวัติ พ.ศ. 2475.....	97
- ความขัดแย้งของรัฐบาลพระยามโนปกรณ์นิติธาดา กับคณะราษฎร.....	107
5. ภาวะผู้นำการเมืองของพระยาพหลพลพยุหเสนาภายใต้การดำรง ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี.....	126
- รัฐบาลของพระยาพหลพลพยุหเสนา ชุดที่ 1 (24 มิถุนายน พ.ศ. 2476 - 15 ธันวาคม พ.ศ. 2476)..	126
- รัฐบาลของพระยาพหลพลพยุหเสนา ชุดที่ 2 (16 ธันวาคม พ.ศ. 2475 - 21 กันยายน พ.ศ. 2477)..	152
- รัฐบาลของพระยาพหลพลพยุหเสนา ชุดที่ 3 (22 กันยายน พ.ศ. 2477 - 9 สิงหาคม พ.ศ. 2480)..	167
- รัฐบาลของพระยาพหลพลพยุหเสนา ชุดที่ 4 (9 สิงหาคม พ.ศ. 2480 - 20 ธันวาคม พ.ศ. 2480)..	191
- รัฐบาลของพระยาพหลพลพยุหเสนา ชุดที่ 5 (21 ธันวาคม พ.ศ. 2480 - 16 ธันวาคม พ.ศ. 2481)..	196
6. สรุปผลการศึกษาและข้อคิดเห็น.....	214
บรรณานุกรม.....	226
ประวัติผู้เขียน.....	247

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับในประเทศและจาก ต่างประเทศ.....	54
2	แสดงลำดับการได้รับพระราชทานสัญญาบัตรทหาร.....	56
3	แสดงลำดับการได้รับพระราชทานสัญญาบัตรบรรดาศักดิ์.....	57
4	แสดงประเทศที่ได้รับโควตาอาหารส่งออกสู่ตลาดโลก ตั้งแต่ พ.ศ. 2477-2481.....	157



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย